

การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา The Analytical study of the Thai Folk Song of the Chama Band

โสวภา สงขาว*

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Sowapa Songkhao*

Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา มุ่งศึกษาประวัติความเป็นมา ศึกษาแนวคิดในการประพันธ์เพลง และศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวใต้ ที่สื่อผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิตของ วงฉามา ในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค การศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร บทความ ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูลเท่านั้น ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านประวัติความเป็นมาของวงฉามานั้น เป็นวงดนตรีแนวเพลงเพื่อชีวิตที่มีชื่อเสียงมากอีกวงหนึ่งของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2539 โดย ทรงกรด กระจำเมฆ ผู้เป็นหัวหน้าวง ชื่อของ “วงฉามา” มาจากภาษาฝรั่งเศสที่แปลว่า นกนางแอ่น (นกบินหลา) ได้เข้าสู่วงการเพลงเพื่อชีวิตโดยการสนับสนุนจากคุณอนุชิต สกลอมร ผู้เป็นเจ้าของห้างราชธานีมาเกิดตั้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช สมาชิกวงฉามา มีทั้งหมด 5 คน ได้แก่ ทรงกรด กระจำเมฆ นัฏฐา กระจำเมฆ กล้า กระจำเมฆ กิ่งแก้ว กระจำเมฆ และชนะ เกิดบางนอน ด้านผลงานเพลง วงฉามา มีผลงานทั้งหมด 12 อัลบั้ม ได้แก่ อัลบั้มชุด สาวเทคนิค น.ส.กระโปรงบาน บินหลาดง ฟ้าหลังฝน นายหนังหนังเหว็ด ขึ้นโขงชิงธง ฉามาคืนทุ่ง ฉามาวิถีใต้ นายหนังพันธุ์ร็อค อ้อร้อเธอ ตามหาสาวน้ย และคนกระจอก โดยอัลบั้มชุดที่ 1 ถึงชุดที่ 4 สังกัดค่ายเพลง โอคิว ดี มีเดีย อัลบั้มชุดที่ 5 ถึงชุดที่ 7 สังกัดค่ายเพลง รถไฟดนตรี อัลบั้มชุดที่ 8 ถึงชุดที่ 10 สังกัดค่ายเพลง บริษัทเฮียจำกัด และอัลบั้มชุดที่ 11 ถึงชุดที่ 12 สังกัดค่ายเพลงอาร์สยาม 2) ด้านแนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา ในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค พบว่า แนวคิดในการประพันธ์เพลงเกิดจากแรงบันดาลใจ แนวคิดในการแสดงทัศนคติต่อค่านิยมของสังคม และวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวภาคใต้ ตามสภาพทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง แนวคิดในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนจนถึงประสบการณ์ในชีวิตของศิลปินที่ได้ประสบพบเจอ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการประพันธ์เพลง โดยการนำเสนอเนื้อหาของเพลงเป็นภาษาถิ่นใต้ 3) ด้านภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวใต้ ที่สื่อผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา ในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค พบว่า มีภาพสะท้อนสังคมทางด้านต่างๆได้แก่ ด้านวัฒนธรรมภาษาถิ่นใต้ ด้านวัฒนธรรมดนตรีภาคใต้ ด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม ด้านวัฒนธรรมอาหารการกินของชาวภาคใต้ และด้านเศรษฐกิจของภาคใต้

คำสำคัญ : การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิต, เพลงเพื่อชีวิต, วงฉามา

Abstract

The analytical study of the Thai folk song of the Chama band has a purpose of doing research about the source of aspects in song composition and studying about social reflections of ways of lives of Thai southern people reflected through songs of the Chama bands composing according to the album called “Sao Technique.” The research uses qualitative studying by analysing documents, articles, academic books, relating research and interviewing only.

The research has found that 1) background of the band : The Chama band was such a famous Thai folk song band in Thailand which began in 1996 by Songgrod Krachangmek, a leader of the band. A name of band called “Chama” originates from a French word which means “white rumped shama” in English. The band stepped into Thai folk song music industry supported by Mr. Anuchit Sakulamorn who owned Ratchathanee Marketing Mall in Nakhon Si Thammarat province. The group was composed of 5 members: Songgrod Grachangmek, Nattha Grachangmek, Gla Grachangmek, Ginggeow Grachangmek and Chana Gerdbangnon. The band composed totally 12 albums: Sao Technique, Ms. Krapongban, Bin-la-dong, Fah-lang-fon, Nai-nang-wang-werd, Kun-khon-ching-thong, Chama-kuen-tung, Chama-vi-tee-tai, Nai-nung-pun-rock, Or-ro-ro-ter, Tam-ha-sao-nui, and Kon-gra-jok. The first until fourth album were in IQ-D media label. The fifth album until seventh album were in Rot-fai-don-tree label. The eighth until tenth were in Hear limited company and the eleventh until were in Rsiam label. 2) Aspects of song composition of the band: according to the album called Sao Technique, the researcher found that aspects of song compositions came from inspiration, expressing perspective to social value and culture of ways of life of southern people from a state of social situation and expressing feelings including experience from the artist had been through. They brought them to compose songs by presenting lyrics in traditional southern Thai language. 3) Social reflection of ways of lives of southern people: Sao Technique album has been found a number of reflections were composed: traditional southern Thai language culture, traditional southern music culture, traditional southern cultural performances, culture and social value, southern food culture and southern economy.

Keywords : The Analytical study of the Thai Folk Song, Thai Folk Song, Chama Band

บทนำ

เพลงเพื่อชีวิต คือบทเพลงที่มีเนื้อหาสาระที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การปฏิบัติ ตลอดจนจนถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแนวเพลงลักษณะนี้ผู้ถ่ายทอดคือศิลปินเพลงเพื่อชีวิต โดยจะเป็นผู้หยิบยกประเด็นเรื่องราวดังกล่าวมาประพันธ์เป็นบทเพลง เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น ให้คนในสังคมนั้นได้รับรู้ในวงกว้าง อีกทั้งยังได้นำเสนอแนวคิดและความรู้สึกของศิลปิน ผ่านไปยังบทเพลงที่ตนได้ประพันธ์ขึ้นด้วย (Kuntup, W., 1997 : 101) ได้กล่าวถึงเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตไว้ว่า เพลงเพื่อชีวิตนั้น มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงการยืนอยู่เคียงข้างผู้ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม เน้นเรื่องของความชอบธรรม และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยเนื้อหาของเพลงจะเป็นการรณรงค์การต่อสู้เพื่อเอกราช

อธิปไตย ประชาธิปไตย ตลอดจนถึงอุดมการณ์ และลัทธิความเชื่อ ที่มีเนื้อหาค่อนข้างหนัก และจำกัดกลุ่มผู้ฟัง เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่จะกล่าววนเวียนอยู่กับเหตุการณ์ขบวนการเคลื่อนไหวของนักศึกษา และประชาชน ในลักษณะเดียวกัน (Suradesho, J., 1988 : 323-326) ได้กล่าวสรุปถึงภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิต ในช่วง พ.ศ.2516 ถึง พ.ศ.2528 ไว้ว่ามีทั้งหมด 4 ช่วง ตามสมัยของนายกรัฐมนตรี ได้แก่ ช่วงที่ 1 จากวันที่ 14 เดือนตุลาคม พ.ศ.2516 ถึงวันที่ 6 เดือนตุลาคม พ.ศ.2519 ช่วงที่ 2 จากวันที่ 6 เดือนตุลาคม พ.ศ.2519 ถึงวันที่ 20 เดือนตุลาคม พ.ศ.2520 ช่วงที่ 3 จากวันที่ 20 เดือนตุลาคม พ.ศ.2520 ถึงวันที่ 28 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2523 และช่วงที่ 4 จากวันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ.2523 ถึงวันที่ 30 เดือนกันยายน พ.ศ.2528 เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตทั้ง 4 ช่วง ดังกล่าว ได้ปรากฏภาพสะท้อนสังคม 3 ด้านด้วยกัน คือ 1) ภาพสะท้อนสังคมทางการเมือง 2) ภาพสะท้อนสังคมทางด้านเศรษฐกิจ และ 3) ภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรมและค่านิยม นอกจากนี้ (Sawangarom, P. & Rodloi, S., 2010 : 172-174) ได้กล่าวจำแนกเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตไว้ 4 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรักและความผิดหวัง 2) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคตินิยมและภาษิตสอนใจ 3) เนื้อหาที่สะท้อนสังคมด้านวิถีชีวิต การเมือง การปกครอง และ 4) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ จากเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า มุมมองสาระของเพลงดังกล่าวขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและสภาพทางสังคมที่ผู้แต่งใช้เป็นสิ่งกำหนด หรือนำมาเป็นจุดเน้นในการนำเสนอ อย่างไรก็ตามเนื้อหาหรือมุมมองมิได้แตกต่างกันมากนัก และได้กล่าวถึงลักษณะแนวคิดที่มีในเพลงเพื่อชีวิต โดยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) แนวคิดที่แสดงถึงทัศนะต่อค่านิยมของสังคม คุณธรรม และผลร้ายที่เกิดกับชีวิต 2) แนวคิดที่แสดงถึงอารมณ์ 3) แนวคิดที่แสดงถึงพฤติกรรม 4) แนวคิดที่แสดงถึงสภาพและเหตุการณ์ สำหรับในยุคปัจจุบัน ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตในประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนการนำเสนอเนื้อหาสาระของบทเพลงให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ด้วยการนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา รวมถึงได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ต่อเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนถึงการนำเสนอเรื่องราวอันมาจากประสบการณ์จริงของตัวศิลปินลงไปในบทเพลงด้วย เพื่อให้เนื้อหาของบทเพลงนั้นมีความร่วมสมัยและทันเหตุการณ์มากขึ้น โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่จะสะท้อนถึงเฉพาะเรื่องราวของปัญหาทางด้านการเมืองการปกครอง การปฏิวัติ การเรียกร้องสันติภาพ และการเสียสละสังคม ดังเช่นเพลงเพื่อชีวิตในยุคเก่า

วงการเพลงเพื่อชีวิตของไทยเราในยุคปัจจุบันนั้น มีศิลปินที่มีชื่อเสียงอยู่มากมาย ซึ่งมีทั้งรูปแบบของวงดนตรีเพื่อชีวิต และรูปแบบของศิลปินเดี่ยวเพลงเพื่อชีวิต วงดนตรีเพื่อชีวิตที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ 1) วงคาราวาน 2) วงกรรมาชน 3) วงคาราบาว 4) วงซูซู 5) วงคนด่านเกวียน 6) วงแฮมเมอร์ 7) วงคีตาญชลี 8) วงโฮป 9) วงกะท้อน 10) วงสันติภาพ 11) วงมาลีฮวนน่า 12) วงด้ามขวาน เป็นต้น ส่วนรูปแบบของศิลปินเดี่ยวเพลงเพื่อชีวิตที่มีชื่อเสียง เช่น 1) สุรชัย จันทิมาธร (หงา คาราวาน) 2) มงคล อุทก (ห่วย คาราวาน) 3) ยืนยง โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว) 4) เทียรี่ เมฆวัฒนา (เทียรี่ คาราบาว) 5) ปรีชา ชนะภัย (เล็ก คาราบาว) 6) พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ 7) สี่เผือก คนด่านเกวียน 8) จรัส มโนเพชร 9) สุนทรี เวชานนท์ 10) ปู พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ 11) แสง ธรรมดา 12) วิสา คัญทัพ 13) ยิว คนเขียนเพลง 14) หนูมิเตอร์ 15) อ้อย กะท้อน 16) เสก ศักดิ์สิทธิ์ 17) บ่าววี 18) หลวงไก่ 19) อันดา อาร์ สยาม เป็นต้น นอกจากศิลปินเพลงเพื่อชีวิตที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีวงดนตรีเพื่อชีวิตกลุ่มศิลปินชาวไทยที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศจากผลงานเพลง “สาวเทคนิค” นั่นก็คือ ศิลปิน “วงฉามา” ศิลปินวงนี้เป็นที่ยอมรับของแฟนเพลงเพื่อชีวิตมาตั้งแต่ปีช่วงปลายปี พ.ศ. 2539 และยังคงเป็นศิลปินเพลงเพื่อชีวิตขวัญใจของชาวไทยมาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ผลงานเพลงเพื่อชีวิตของศิลปินวงฉามา นอกจากผลงานเพลงสาวเทคนิคอันโด่งดังแล้ว ยังมีผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมอีกมากมาย เช่น เพลงไม่เป็นไรไม่พริ้ว เพลงหนึ่งทะเล เพลงหนุ่มคอนศรี-สาวคอนถม เพลงหวังเหว็ดจ้งเลย เพลงหัวใจจ๊กกะจี้ เพลงไอหนุ่มแร่นอง เพลงไม่รักไม่หลบ เพลงคนใต้ไกลบ้าน เพลงแม่คอย เป็นต้น เพลงดังกล่าวล้วนเป็นบทเพลงเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพ ควรค่าแก่การนำมาศึกษาวิเคราะห์ ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาในเรื่องของแนวคิดในการ

ประพันธ์เพลง ตลอดจนถึงภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวดัตช์ที่สื่อผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา ด้วยหวังว่าจะได้องค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงเพื่อชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของศิลปินเพลงเพื่อชีวิตวงฉามา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา เฉพาะอัลบั้มชุดสาวเทคนิค
3. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวดัตช์ที่สื่อผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามา เฉพาะอัลบั้มชุดสาวเทคนิค

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. เลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตวงฉามา และบทเพลงเพื่อชีวิตที่สร้างชื่อเสียงให้กับวงฉามา เฉพาะอัลบั้มชุดสาวเทคนิค
2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความ ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงเพื่อชีวิต
3. ลงพื้นที่ภาคสนามสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ
4. จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนามสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการศึกษา
7. การนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา โดยใช้วิธีการนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

1. ประวัติความเป็นมาของวงฉามา
วงฉามา เป็นวงดนตรีแนวเพลงเพื่อชีวิตที่มีชื่อเสียงมากอีกวงหนึ่งของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 เข้าสู่วงการเพลงเพื่อชีวิตเป็นศิลปินในสังกัดของค่ายเพลง ไอคิว ดี มีเดีย โดยได้รับการสนับสนุนจากคุณ อนุชิต สกลอมร หรือที่คนในวงการสมัยนั้นเรียกกันว่า “แป๊ะตี้” ผู้เป็นเจ้าของห้างราชธานีมาเก๊าที่ตั้ง จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นผู้พาเข้าสู่วงการเพลงเพื่อชีวิต ส่วนที่มาของการใช้ชื่อว่าฉามานั้น เนื่องจากทรงกรด กระจ่างเมฆ ผู้ก่อตั้งวงและหัวหน้าวงฉามา เป็นผู้ที่ยื่นขอขนบกบิลลา (นกนางเขนดง) อย่างยิ่ง แต่ครั้งจะตั้งชื่อ วงว่าบิลลา ก็เห็นว่าจะไปซ้ำกับชื่อเพลงของวงแฮมเมอร์ จึงได้ปรึกษาพี่สาวของตนที่ขณะนั้นเรียนภาษา ฝรั่งเศสอยู่ว่า “นกบิลลา ภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่าอะไร” หลังจากพี่สาวได้ค้นพจนานุกรมภาษาฝรั่งเศสก็พบคำว่า “Cha ma” ทรงกรด กระจ่างเมฆ จึงได้นำมาใช้เป็นชื่อเรียกของวงมาจนถึงปัจจุบัน

สมาชิกวงฉามานั้น มีทั้งหมด 5 คน ได้แก่ ทรงกรด กระจ่างเมฆ มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าวง นักแต่งเพลง นักเรียบเรียงเพลง นักร้องนำ และนักดนตรี โดยมีหน้าที่เป็นมือคีย์บอร์ด แอคคอร์ดียน กีตาร์ และฮาร์โมนิก้า นั้ดฐา กระจ่างเมฆ มีตำแหน่งเป็นนักร้องนำ และมีมือกีตาร์ กล้า กระจ่างเมฆ มีตำแหน่งเป็นมือกีตาร์ และร้องประสานเสียง กิ่งแก้ว กระจ่างเมฆ มีตำแหน่งเป็นนักร้องนำ ชนะ เกิดบางนอน มีตำแหน่งเป็นมือกีตาร์โซโล่ กีตาร์เบส นักร้องนำ และร้องประสานเสียง

ในด้านผลงานเพลงเพื่อชีวิตของวงฉามานั้น มีผลงานเพลงทั้งหมด 12 อัลบั้ม ด้วยกัน และสามารถระบุตามปี พ.ศ. ได้ดังนี้ 1) อัลบั้มชุดสาวเทคนิค เมื่อปี พ.ศ.2539 2) อัลบั้มชุดน.ส.กระโปรงบาน เมื่อปี พ.ศ.2540 3) อัลบั้มชุดบิลลาดง เมื่อปี พ.ศ.2541 4) อัลบั้มชุดฟ้าหลังฝน เมื่อปี พ.ศ.2542 5) อัลบั้มชุดนายหนังหวังเหว็ด เมื่อปี พ.ศ.2544 6) อัลบั้มชุดขึ้นโขงชิงธง เมื่อปีพ.ศ.2545 7) อัลบั้มชุดฉามาคืนทุ่ง เมื่อปี พ.ศ.2546 8) อัลบั้มชุดฉามาวิถีใต้ เมื่อปี พ.ศ.2547 9) อัลบั้มชุดนายหนังพันธุ์ร็อค 10) อัลบั้มชุดอ้อร้อเธอ เมื่อปี พ.ศ. 2549 11) อัลบั้มชุดตามหาสาวนุ้ย เมื่อปี พ.ศ.2550 12) อัลบั้มชุดคนกระจอก เมื่อปี พ.ศ.2551 โดยอัลบั้มชุด

ที่ 1 ถึงชุดที่ 4 สังกัดค่ายเพลง ไอคิว ดี มีเดีย อัลบั้มชุดที่ 5 ถึงชุดที่ 7 สังกัดค่ายเพลง รถไฟดนตรี อัลบั้มชุดที่ 8 ถึง 10 สังกัดค่ายเพลง บริษัทเฮียจำกัด และอัลบั้มชุดที่ 11 ถึงชุดที่ 12 สังกัดค่ายเพลงอาร์สยาม

สำหรับในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค ของวงวงมานั้น เป็นผลงานที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้ฟังเพลงแนวเพื่อชีวิต โดยมีเพลงทั้งหมด 10 เพลง ได้แก่ เพลงหนึ่งตระกูล เพลงหวงเหว็ดจิงเลย เพลงไม่เป็นไรไม่พริอ เพลงไม่รักไม่หลบ เพลงหัวใจจ๊กกะจี เพลงหนุ่มคอนศรี-สาวคอนธูม เพลงแม่คอย เพลงหนุ่มแน่นอง และเพลงคนใต้ไกลบ้าน ซึ่งเพลงดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ คือ ใช้ภาษาถิ่นใต้ในการสื่อความหมาย อีกทั้งยังมีกลิ่นอายของดนตรีวัฒนธรรมภาคใต้สื่อนำทางบทเพลงอีกด้วย

2. แนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงวงมานั้น

ผลงานเพลงเพื่อชีวิตของวงวงมานั้นในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค นั้น เป็นบทเพลงที่ทรงกรด กระจ่างเมฆ ผู้เป็นหัวหน้าวงเป็นผู้ประพันธ์ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเนื้อร้อง ทำนองเพลง ตลอดจนถึงการเรียบเรียงดนตรี เขาก็เป็นผู้คิดสร้างสรรค์เองทั้งสิ้น ซึ่งแนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของ ทรงกรด กระจ่างเมฆ เกิดจากแรงบันดาลใจทัศนคติ ประสบการณ์ตรงในชีวิตจริงที่ได้ประสบพบเจอ และสภาพทางสังคมที่ได้พบเห็นในขณะนั้น นำมาเป็นข้อมูลในการประพันธ์เพลง ตลอดจนถึงความต้องการที่จะนำเสนอภาษาถิ่นใต้ในรูปแบบของบทเพลงเพื่อชีวิตซึ่งสามารถกล่าวได้ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดในการประพันธ์เพลงสาวเทคนิค

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจ่างเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากการที่น้องสาว 2 คน ได้แก่ พริดา กระจ่างเมฆ และนัฏฐา กระจ่างเมฆ ซึ่งขณะนั้นเรียนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคระนอง ในสาขาก่อสร้างและสาขาพาณิชยการ เขาได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับน้องสาวทั้ง 2 คน มาเป็นแรงบันดาลใจในการประพันธ์เนื้อร้องของเพลงนี้ โดยสอดแทรกทัศนคติของผู้คนในสภาพสังคมช่วงนั้น ที่มีภาพลบต่อนักศึกษาผู้หญิง ซึ่งเรียนอยู่วิทยาลัยเทคนิคขณะนั้นว่า “สาวเทคนิค” เป็นเด็กไม่ดี เกเร ไม่รักษานวลสงวนตัว เป็นต้น ทรงกรด กระจ่างเมฆ เกิดความรู้สึกอยากจะเถียงแทนน้องสาวทั้งสองคน ว่าแท้จริงแล้วสิ่งที่ผู้คนในสังคมมองสาวเทคนิคไม่ดีนั้น ไม่ใช่เรื่องจริงทั้งหมด จึงได้แต่งเพลงสาวเทคนิคขึ้น เพื่อให้น้องสาวของตนขับร้อง เพื่อสื่อแนวคิดดังกล่าวให้สังคมทั่วไปได้ทราบ และใช้วิจารณ์ถ้อยคำในการพิจารณา มิใช่เหมารวมว่าเป็นภาพลบทั้งหมด ส่วนเรื่องลักษณะสีสันทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีกลิ่นอายของความเป็นดนตรีแนวคันทรี่ปรากฏอยู่ในเพลง เนื่องจากความชอบดนตรีแนวนี้เป็นการส่วนตัวของทรงกรด กระจ่างเมฆ จึงทำให้เพลงสาวเทคนิคมีอิทธิพลของลักษณะดนตรีดังกล่าว

2.2 แนวคิดในการประพันธ์เพลงไม่เป็นไรไม่พริอ

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจ่างเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากการที่เพลง “อีลืบตูปอง” ของไวพจน์ เพชรสุพรรณ เนื่องจากว่าเมื่อได้ฟังเพลงดังกล่าวแล้วเกิดความประทับใจ ทำให้อยากแต่งเพลงที่มีเนื้อหาสาระคล้าย ๆ กับเพลงดังกล่าว แต่ต้องการให้เป็นเพลงสำเนียงภาษาถิ่นใต้ จากความประทับใจทำให้ในปี พ.ศ.2538 ทรงกรด กระจ่างเมฆ จึงได้แต่งเพลงไม่เป็นไรไม่พริอขึ้น โดยเนื้อหาของเพลงนี้ สื่อถึงความรักของชายหนุ่มคนหนึ่งที่มีต่อหญิงสาวอย่างจริงใจ แม้ว่าในวันหนึ่งหญิงสาวคนนั้นถูกชายอื่นหลอกลวงจนเสียความสาว ทั้ง ๆ ที่เขาได้ตัดเตือนหญิงสาวแล้วแต่เธอก็ไม่ยอมฟัง จึงเกิดเรื่องไม่ดีไม่งามขึ้น และถูกคนในสังคมพูดจาถูกเหยียดหยามซ้ำเติม ทำให้หญิงสาวนั้นต้องอับอายและระทมทุกข์อย่างยิ่ง เพราะว่าการเสียความสาวของผู้หญิงในสังคมคนใต้ โดยที่ยังไม่ได้แต่งงานนั้นถือเป็นเรื่องใหญ่และเสื่อมเสียมาก ชายหนุ่มคนนั้นเขาก็ยังปลอบโยนหญิงสาวด้วยความรัก พร้อมกับบอกว่า “ไม่เป็นไรไม่พริอ” เขาไม่ยึดติดกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพราะว่าเขารักเธอ และบอกกับหญิงสาวว่าไม่ต้องไปสนใจกับคำพูดของคนอื่น เป็นต้น ส่วนเรื่องลักษณะสีสันทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีกลิ่นอายของความเป็นลูกทุ่งในยุคเก่า ที่มีการใช้จังหวะราววังเข้ามาอยู่ในบทเพลง และยังมีการผสมผสานกลิ่นอายของดนตรีวัฒนธรรมภาคใต้ปรากฏอยู่ในเพลงด้วย โดยมีการสอดแทรกดนตรีโนรา หนึ่งตระกูล และการขับร้องเนื้อเพลงบางช่วงเป็นแบบการขับร้องบทกลอนโนราปรากฏอยู่ด้วย

2.3 แนวคิดในการประพันธ์เพลงไม่รักไม่หลบ

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากการแต่งเพลงเพื่อจีบสาวคนรัก ซึ่งขณะนั้นเธอเปิดกิจการร้านซักรีดโดยมี ทรงกรด กระจำงเมฆ เป็นลูกค้าประจำ เมื่อใดก็ตามที่เขา นำผ้าไปซักรีดที่ร้านก็จะนั่งเฝ้าสาวคนรัก พร้อมกับนั่งเล่นกีตาร์และร้องเพลงให้เธอฟังขณะที่เธอกำลังรีดผ้า จึงทำให้เพลงไม่รักไม่หลบเกิดขึ้น และก็ได้แต่งเสร็จสมบูรณ์ที่ร้านซักรีดแห่งนี้นั่นเอง ซึ่งในเวลาต่อมาสาวคนรักคนนี้ก็ ได้กลายมาเป็นภรรยาและแม่ของลูกของทรงกรด กระจำงเมฆ ในปัจจุบัน ส่วนในเรื่องเนื้อหาสาระของบทเพลงนี้นั้น เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อจีบสาว โดยเนื้อหาของเพลงนี้นั้นจะกล่าวพรรณนาชื่นชมถึงความงามของหญิงสาวที่ ตนเองแอบหลงรัก บ่งบอกถึงความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจที่มีต่อหญิงสาวว่าเขาหลงรักเธอมากมาขนาดไหน อยากที่จะดูแลคอยเฝ้ารับเทียวส่ง และอยู่ใกล้ ๆ ไม่ห่างไปไหน เป็นต้น ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีใน เพลงนี้นั้น มีกลืนอายุของดนตรีวัฒนธรรมภาคใต้และดนตรีวัฒนธรรมภาคเหนือ ที่ผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัว ทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะและดำเนินทำนองในรูปแบบของดนตรีอะคูสติค

2.4 แนวคิดในการประพันธ์เพลงหนุ่มคอนศรี-สาวคอนธูม

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากเพลงลูกทุ่งยอดฮิตใน สมัยก่อนที่ชื่อว่า “เพลงหนุ่มนาข้าวสาวนาเกลือ” ที่เป็นเพลงขับร้องคู่ชายหญิงยอดนิยม และสังเกตเห็นว่า นอกจากเพลงนี้แล้ว ก็ไม่มีเพลงอื่นที่เป็นเพลงขับร้องคู่ชายหญิงอีกเลย เขาจึงได้มีความคิดที่จะแต่งเพลงลักษณะ นี้ขึ้น แต่ต้องการให้เป็นเพลงสำเนียงภาษาถิ่นใต้ จนกลายมาเป็นเพลงหนุ่มคอนศรี-สาวคอนธูม ขึ้นในเวลา ต่อมา ซึ่งเนื้อหาของเพลงนี้นั้น เป็นการขับร้องโต้ตอบเกี่ยวพาราสักนระหว่างชายหนุ่มจากนครศรีธรรมราชกับ หญิงสาวชาวนครปฐม ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีกลืนอายุของดนตรีวัฒนธรรมภาคใต้ที่ เรียกว่า “ร้องเง้ง” สืบผ่านผสมผสานออกมาทางรูปแบบของจังหวะเพลง การใช้แอคคอเดียนในการเดินทำนอง เพลงปรากฏให้เห็น ในรูปแบบของดนตรีอะคูสติค

2.5 แนวคิดในการประพันธ์เพลงหนังตะลุง

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากความชื่นชอบในการ แสดงหนังตะลุงภาคใต้เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เนื่องจากว่า ทรงกรด กระจำงเมฆ นั้นก็เป็นนายหนังตะลุง จึงได้แต่ง เพลงนี้ขึ้น โดยการนำเสนอเนื้อหาสาระของบทเพลงที่เป็นการเชิญชวน รณรงค์ ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของหนัง ตะลุง ตลอดจนถึงการอนุรักษ์การแสดงหนังตะลุง ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ที่สำคัญ อันบ่ง บอถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวใต้ ให้คงอยู่สืบไป ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีกลืนอายุ ของความเป็น “ดนตรีหนังตะลุง” ที่สืบทอดออกมาทางเสียงเพลงได้อย่างชัดเจนมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ เลือกใช้เสียงเครื่องดนตรี จังหวะเพลง ทำนองเพลง เนื้อหาของบทเพลงที่บางช่วงมีการขับร้องบทกลอนหนัง ตะลุง มีการพากษ์เสียงตัวหนังตะลุง ตลอดจนถึงการสอดแทรกเสียงบรรยากาศของผู้คนในการชมการแสดงหนัง ตะลุง ทำให้เพลงนี้ฟังดูมีเสน่ห์ และสามารถเข้าถึงใจของผู้ฟังที่เป็นชาวใต้ได้อย่างดีเยี่ยม

2.6 แนวคิดในการประพันธ์เพลงหวังเหว็ดจ้งเลย

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากความต้องการที่จะสื่อ ความหมายของคำภาษาถิ่นใต้ให้คนทั่วไปได้รู้จัก นั่นก็คือคำว่า “หวังเหว็ดจ้งเลย” ซึ่งคำว่าหวังเหว็ดจ้งเลยนั้น หมายถึง ความหวังเอย การหวังหาอาหารคิดถึงกัน โดยสาเหตุที่ ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แต่งเพลงนี้ขึ้นเนื่องจาก เหตุการณ์ความประทับใจในขณะที่เขายังเป็นนักดนตรีในคาเฟ่แห่งหนึ่ง ได้มีเพื่อนสนิทที่รักกันมาก มาเที่ยวนั่ง ฟังเพลงที่คาเฟ่ที่เขาทำงานอยู่เป็นประจำทุกคืนจนร้านเลิก จึงจะเดินทางกลับบ้าน และก่อนที่เพื่อนคนนั้นของเขา จะกลับนั้น ก็จะหันมาโบกมือเพื่อเป็นการอำลาแล้วก็พูดว่า “ด้วยรักหวังเหว็ด” ซึ่งเมื่อเพื่อนของเขาเดินออกไป จากร้านแล้ว เขาก็เกิดความรู้สึกขึ้นมาในใจว่า “เมื่อไหร่เราจะได้เจอกันอีก” จากเรื่องราวเหตุการณ์ดังกล่าวจึง ทำให้ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจแต่งเพลงนี้ขึ้น โดยมีคำร้องขึ้นต้นของเพลงว่า “ต่อหรือดีเจอกันห

กล่าว ต่อได้ที่รักสองเราจะสมดังปรารถนา” ซึ่งลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสาระของบทเพลงนี้นั้น จะเป็นการพรรณนาถึงความรัก ความห่วงใย การห่วงหาอาทรคิดถึงคนรัก และคอยเฝ้ารอว่าเมื่อไหร่จะได้พบเจอกันอีกครั้ง ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีในเพลงนี้นั้น เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองและจังหวะช้า ๆ ฟังแล้วให้ความรู้สึกเหงา สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลง ทั้งยังใช้เครื่องดนตรีเพียงไม่กี่ชิ้น ได้แก่ กีตาร์ และ แอคคอร์ดียน ทำให้ช่วยเสริมสร้างอารมณ์ของเพลงได้เป็นอย่างดี ในรูปแบบของดนตรีอะคูสติค

2.7 แนวคิดในการประพันธ์เพลงหัวใจจ๊กกะจี้

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากขณะที่เขาเป็นนักดนตรีในคาเฟ่แห่งหนึ่งที่มีนักร้องสาวสวยอยู่มากมาย และได้เห็นพฤติกรรม วิธีการทำงาน การใช้มารยา จริตจะก้านในเอาใจแขกที่มาเที่ยวคาเฟ่ของนักร้องเหล่านั้น ทำให้เขานึกถึงคำพูดภาษาถิ่นใต้ที่ว่า “อ้อร้อ” ผุดขึ้นมาในใจ ต่อมาจึงได้แต่งเพลงหัวใจจ๊กกะจี้ขึ้น โดยใช้คำว่า “อ้อร้อ” เป็นตัวกลางในการสื่อความหมายของบทเพลงนี้ให้ ผู้ฟังเข้าใจ ซึ่งคำว่า “อ้อร้อ” ในภาษาถิ่นใต้นั้น หมายถึง การที่ผู้หญิงมีจริตจะก้าน และแสดงอาการที่เกินงามออกมา ส่วนในเรื่องเนื้อหาสาระของบทเพลงนี้นั้น เป็นการพรรณนาของความรักของชายหนุ่มคนหนึ่งที่มีต่อหญิงสาว ที่เป็นสาวพราวเสน่ห์ ทั้งยังมีหนุ่ม ๆ มากมายมาชอบ และคอยดูแลตามรับตามส่ง ซึ่งเขาเองก็เป็นหนึ่งในนั้น แต่ก็ไม่กล้าบอกว่รักเธอมากมายขนาดไหน เพราะว่าเงินจนทำให้หัวใจมันจ๊กกะจี้ เป็นต้น ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีในเพลงนี้นั้น เป็นเพลงที่มีจังหวะและท่วงทำนองที่ฟังดูสนุกสนาน มีกลิ่นอายดนตรีในยุค 60-70 และดนตรีบลูส์ ปรากฏอยู่ในเพลงนี้ด้วย

2.8 แนวคิดในการประพันธ์เพลงคนใต้ไกลบ้าน

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากขณะที่ไปทำงานที่ห้องอัดเสียงที่กรุงเทพฯ ได้มีโอกาสไปเดินเที่ยวบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีร้านค้าอยู่มากมายตลอดทางเดิน ซึ่งขณะที่เขากำลังเดินเที่ยวชมของในร้านค้าต่างๆอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงพ่อค้าแม่ค้าพูดคุยกันเป็นภาษาไทยภาคกลางแต่สำเนียงทองแดง จึงทำให้เขาได้ทันทีเลยว่าพ่อค้าแม่ค้าเหล่านี้เป็นคนใต้ ที่เข้ามาทำมาหากินทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ จึงทำให้เขาได้แรงบันดาลใจมาแต่งเพลง “คนใต้ไกลบ้าน” นี้ขึ้น โดยประเด็นหลัก ๆ ที่เขาต้องการสื่อในเพลงก็คือ คำในภาษาถิ่นใต้คำว่า “หรอย” ซึ่งแปลว่า ดี เก่ง เจ๋ง เยี่ยม สุดยอด เป็นต้น ส่วนในเรื่องเนื้อหาสาระของบทเพลงนี้ที่ต้องการจะสื่อ นั้น เป็นการจินตนาการสมมุติตัวละครในเพลงขึ้น ได้แก่ หนุ่มรามฯ กับสาวจุฬาฯ เป็นตัวดำเนินเรื่องในบทเพลง ซึ่งต่างก็เป็นคนภาคใต้ที่ขึ้นมาเรียนต่อที่กรุงเทพฯ แต่ต่างสถาบันกัน ฝ่ายชายเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนฝ่ายหญิงเรียนอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทั้งสองก็ได้พบเจอกันที่หน้ารามฯ โดยฝ่ายชายขายเสื้อผ้าอยู่หน้าราม ส่วนฝ่ายหญิงก็จะมาเดินเที่ยวหน้ารามทุกวัน ในช่วงบ่ายจนถึงช่วงเย็น ทั้งสองนั้นได้พบกันทุกวัน ได้พูดคุยถามไถ่กันก็รู้ว่าต่างก็เป็นคนใต้เหมือนกัน พูดภาษาถิ่นใต้เหมือนกัน สามารถพูดภาษาไทยภาคกลางได้แต่เวลาพูดนั้นจะเป็นสำเนียงทองแดง ซึ่งต่างก็คิดว่าเมื่อเรียนจบแล้วก็จะกลับไปภาคใต้ เพราะว่าพ่อแม่แม่ (ตายาย) รอคอยอยู่ นอกจากนี้คำร้องเพลงยังสื่อให้เห็นถึงความคิดและวิถีของชาวใต้ ที่เป็นคนไม่ลืมถิ่นฐานบ้านเกิดของตน เป็นคนไม่หัวหมอ ไม่หลงความสวี่โลในเมืองกรุง ไม่เคยลืมศิลปวัฒนธรรมการแสดง และอาหารพื้นเมืองของถิ่นฐานตนเอง และรักพวกพ้อง เป็นต้น ส่วนเรื่องลักษณะลีลาทางดนตรีในเพลงนี้นั้น เป็นเพลงที่มีจังหวะและท่วงทำนองที่ฟังดูสนุกสนาน มีกลิ่นอายของเพลงคันทรี่เล็กน้อย โดยสื่อผ่านออกมาทางเสียงของเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงที่เรียกว่าแบนโจ

2.9 แนวคิดในการประพันธ์เพลงแม่คอย

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจำงเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์ขณะที่เขากำลังยืนรอรถทัวร์อยู่ที่หน้าบ้าน เพื่อที่จะเดินทางขึ้นไปเข้าห้องบันทึกเสียงอัลบั้มชุดสาวเทคนิคที่กรุงเทพฯ ปรากฏว่ามีคนป่าหนาท่านหนึ่งที่อาศัยอยู่บ้านใกล้ๆกันเดินเข้ามาหา แล้วก็พูดว่าให้ช่วยตามหาลูกสาวที่ส่งไปเรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ ให้หน่อยได้ไหม เนื่องจากว่าส่งไปเรียนหลายปีแล้ว ตอนนั้นไม่รู้ว่าจะเรียนจบแล้วหรือยัง และลูกสาว

ไม่เคยกลับมาที่บ้านอีกเลย ทรงกรด กระจ่างเมฆ ก็บอกคุณป้าท่านนั้นไปว่า “กรุงเทพฯมันกว้างมากนะป้า ผมคงไปตามหาลูกสาวป้าไม่ได้หรอก” จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้เขาได้แรงบันดาลใจในการแต่งเพลงนี้ขึ้นมา และตั้งชื่อเพลงว่า “แม่คอย” ส่วนในเรื่องเนื้อหาสาระของบทเพลงนี้ที่ต้องการจะสื่อ นั้น เป็นการกล่าวถึงชายหนุ่มชาวใต้คนหนึ่ง ที่เดินทางขึ้นมาที่กรุงเทพฯ เพื่อที่จะตามหาสาวใต้คนหนึ่ง แต่ตามหาเธอไม่พบเนื่องจากว่ากรุงเทพฯกว้างใหญ่มาก โดยในเพลงนี้จะเอ่ยเรียกสาวใต้คนนั้นว่า “สาวนุ้ย” ซึ่งแม่ของเธอนั้นได้ส่งให้เธอขึ้นมาเรียนต่อที่กรุงเทพฯ แต่เธอก็เรียนไม่จบและไม่กลับบ้านที่ปักษ์ใต้อีกเลย ปลอบให้ผู้เป็นแม่เฝ้ารอคอยทั้งน้ำตาว่าเมื่อไหร่เธอจะกลับมา และสื่อถึงความรู้สึกภายในใจของผู้เป็นแม่ว่าไม่ได้ถือโทษโกรธลูกสาวแม้แต่น้อย ถึงแม้ว่าลูกสาวจะเรียนไม่จบไม่ได้ไปปริญญาก็ตาม หวังเพียงแต่ว่าอยากขอให้ลูกสาวกลับมาบ้านเกิด กลับมารักอย่างที่ปักษ์ใต้บ้านเราก่อนนั้น อย่างมัวแต่หลงแสงสียอยู่ในเมืองกรุง และหวังว่าเมื่อสาวนุ้ยได้ยินเสียงเพลงนี้แล้วก็ขอให้เธอกลับบ้านที่ปักษ์ใต้ เพราะผู้เป็นแม่คอยเธออยู่ เป็นต้น ส่วนเรื่องลักษณะสีสันทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีกลิ่นอายของดนตรีวัฒนธรรมภาคใต้ที่เรียกว่า “ร้องเง้ง” โดยสื่อผ่านออกมาทางรูปแบบของจังหวะเพลง การใช้แอคคอเดียนในการเดินทำนองเพลง ปรากฏให้เห็นในรูปแบบของดนตรีอะคูสติค

2.10 แนวคิดในการประพันธ์เพลงไอ้หนุ่มแรนง

แนวคิดในการประพันธ์เพลงนี้นั้น ทรงกรด กระจ่างเมฆ ได้แรงบันดาลใจมาจากการที่ต้องการจะบอกกล่าวให้ผู้ฟังได้ทราบว่าตัวตนของเขาเป็นอย่างไร เป็นใครมาจากไหน มีนิสัยใจคอเป็นอย่างไร โดยสื่อเรื่องราวออกมาทางคำร้องของบทเพลง ว่าเขานั้นเป็นชาวจังหวัดระนอง ซึ่งในอดีตนั้นก็คือเมืองแรนง เป็นคนที่ไม่อยากเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองกรุง ชอบอยู่ในสังคมวิถีชีวิตแบบชาวบ้านพื้นถิ่นภาคใต้ โดยที่ไม่ต้องไปยุ่งวุ่นวายกับใคร เพียงแค่ทำนาปลูกข้าว เลี้ยงควาย กรีดยาง ก็สบายใจแล้ว ยามว่างก็นั่งตั้งวงดื่มเหล้าชาวไร่ทำเพลงเล่นกีตาร์ร้องเพลงกับเพื่อนฝูง ซึ่งเขาเป็นคนที่มิเพื่อนฝูงมากมายอยู่ในหลายจังหวัดในภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นที่จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้เขายังเป็นคนที่มีความจริงใจกับเพื่อนฝูง โดยมีแนวคิดที่ว่าในเมื่อเราเป็นคนใต้เหมือนกันเราก็ต้องรักกัน และถึงแม้ว่าเขาจะพูดภาษาไทยภาคกลางไม่ถนัดชัดเจนนัก แต่เขาก็พูดภาษาถิ่นใต้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเปรียบได้กับความจริงใจของเขาที่มีให้กับทุกคน เป็นต้น ส่วนลักษณะสีสันทางดนตรีในเพลงนี้นั้น มีจังหวะเพลงและท่วงทำนองเพลงที่สนุกสนาน และมีกลิ่นอายของดนตรีเร็กเก้ปรากฏอยู่ในบทเพลงนี้ด้วย

3. ภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวใต้ ที่สื่อผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา

จากการศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมาในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค ปรากฏว่ามีภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวใต้ในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

3.1 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรมภาษาถิ่นใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำภาษาถิ่นใต้มาประพันธ์เป็นเนื้อร้องในบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา ทั้งในรูปแบบของการใช้เฉพาะภาษาถิ่นใต้ และรูปแบบของใช้ภาษาถิ่นใต้ผสมกับภาษาไทยภาคกลาง

3.2 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรมดนตรีภาคใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำกลิ่นอายของวัฒนธรรมดนตรีภาคใต้ อันได้แก่ ดนตรีโนรา ดนตรีหนังตะลุง ดนตรีร้องเง้ง นำมาผสมผสานในบทเพลงในรูปแบบของท่อนทำนองของเพลง จังหวะของเพลง และการเลือกใช้สีสันทันของเสียงเครื่องดนตรีที่นำมาใช้บรรเลงในบทเพลง จึงทำให้บทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมานั้น มีลักษณะของการเป็นดนตรีร่วมสมัย ที่มีเสน่ห์กลิ่นอายของดนตรีวัฒนธรรมดนตรีภาคใต้ สื่อผ่านออกมาทางเสียงเพลง ทำให้ผลงานเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมานั้นมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3.3 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ อันได้แก่ หนังตะลุง โนรา สื่อลงไปในบทเพลงผ่าน

ทางการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนอง และจังหวะลีลาของเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา ซึ่งมีผลทำให้ผู้ฟังนึกถึง ศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ดังกล่าวขึ้นมาขณะที่ฟังเพลง

3.4 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรมและค่านิยม ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำเรื่องราวของ สภาพทางสังคมวัฒนธรรมและค่านิยมของชาวใต้ สื่อนำทางบทเพลง โดยการประพันธ์เนื้อร้องที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องของมุมมองภาพลบนักศึกษาหญิงที่เรียนอยู่วิทยาลัยเทคนิคในยุคนั้น ว่าเป็นเด็กไม่ดี เกเร ไม่รักนวลสงวนตัว เรื่องของการเสียความสาวของผู้หญิงในสังคมชาวใต้ โดยที่ยังไม่ได้แต่งงานนั้น ถือเป็น เรื่องใหญ่และเสื่อมเสียมาก เรื่องค่านิยมในการส่งบุตรหลานไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย รามคำแหง ซึ่งมีหนุ่มสาวชาวใต้จำนวนมากมานิยมมาเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ เรื่องการปลูกฝังให้รักถิ่น ฐานบ้านเกิดของตนเอง เป็นต้น

3.5 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรมอาหารการกินของชาวใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำชื่อ อาหารและผักพื้นบ้านภาคใต้ สื่อนำทางบทเพลง โดยการประพันธ์เนื้อร้องที่มีการกล่าวถึงอาหารพื้นบ้าน ภาคใต้ ได้แก่ ขี้ปลา พุงปลา (ไต่ปลา) น้ำซุบ (น้ำพริก) น้ำเคย (แกงไต่ปลา) ข้าวยา น้ำบูดู และการประพันธ์เนื้อ ร้องที่มีการกล่าวถึงผักพื้นบ้านภาคใต้ ได้แก่ ลูกเนียง ลูกตอ และยอดกาหยู

3.6 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง กับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ สื่อนำทางบทเพลง โดยการประพันธ์เนื้อร้องที่มีการกล่าวถึงต้นยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของภาคใต้ ว่าในช่วงยุคนั้นผลผลิตจากต้นยางพารามีราคาดี นอกจากนั้นยังมีบท เพลงที่ได้กล่าวถึงชาวใต้อีกกลุ่มหนึ่ง ที่เลือกเดินทางขึ้นมาทำงานที่กรุงเทพฯ โดยมาประกอบอาชีพเป็นพ่อค้า แม่ค้าขายของที่หน้าราม เพื่อทำงานเก็บเงินสร้างเนื้อสร้างตัวสร้างฐานะ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงความเป็นจริงที่ว่า สภาพทางเศรษฐกิจของภาคใต้ในยุคนั้นอาจจะไม่ดีพอ และไม่ครอบคลุมทุกอาชีพ ประกอบกับการเดินทาง ขึ้นมาทำงานที่เมืองหลวง ทำให้มีรายได้ที่ดีกว่าอยู่ภาคใต้ จึงอาจเป็นเหตุจูงใจให้ชาวใต้ขึ้นมาทำงานค้าขายที่ กรุงเทพฯ

3.7 ภาพสะท้อนสังคมทางด้านลักษณะนิสัยใจคอของชาวใต้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการนำเรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัยใจคอของชาวใต้ สื่อนำทางบทเพลง โดยการประพันธ์เนื้อร้องที่มีการกล่าวถึงชาวใต้ ว่า คนใต้ถึงจะเป็นคนผิวดำแต่ใจไม่ดำ เวลาพูดภาษาไทยภาคกลางจะพูดไม่ชัดไม่ถนัด แต่ถ้าพูดก็จะมีความเียงที่ เรียกว่าทองแดง ซึ่งเป็นอีกเอกลักษณ์หนึ่งที่ทำให้คนใต้เป็นที่จดจำของคนทั่วไป แต่ถึงแม้คนใต้จะพูดภาษาไทย ภาคกลางไม่ชัด แต่ก็เป็นคนที่มีจิตใจจริงใจ ไม่หัวหมอ มีเพื่อนฝูงมากมาย ไม่ชอบความวุ่นวาย ชอบวิถีชีวิตแบบ ชาวบ้าน รักถิ่นฐานบ้านเกิดตนเอง และรักพวกพ้อง เป็นต้น

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของ “วงฉะมา” พบว่า เป็นวงดนตรีแนวเพลงเพื่อชีวิตที่มีชื่อเสียง มากอีกวงหนึ่งของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2539 โดย ทรงกรด กระจำเมฆ ผู้เป็นหัวหน้าวง ชื่อของ “วงฉะมา” มาจากภาษาฝรั่งเศสที่แปลว่า นกกาเงนดง (นกบินหลา) ได้เข้าสู่วงการเพลงเพื่อชีวิตโดยการ สนับสนุนจากคุณอนุชิต สกลอมร (แป๊ะตี้) ผู้เป็นเจ้าของห้างราชธานีมาเก้ตตั้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช สมาชิก วงฉะมาในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค มีทั้งหมด 5 คน ได้แก่ 1) ทรงกรด กระจำเมฆ 2) นัฏฐา กระจำเมฆ 3) กล้า กระจำเมฆ 4) กิ่งแก้ว กระจำเมฆ และ ชนะ เกิดบางนอน สมาชิกในวงฉะมานั้น เป็นชาวจังหวัดระนอง โดย สมาชิกวงลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 4 เป็นพี่น้องตระกูลกระจำเมฆทั้งหมด ด้านผลงานเพลง วงฉะมา มีผลงาน ทั้งหมด 12 อัลบั้ม ได้แก่ 1) สาวเทคนิค (เป็นอัลบั้มที่สร้างชื่อเสียงให้กับวงฉะมามากที่สุด) 2) น.ส.กระโปรง บาน 3) บินหลาดง 4) ฟ้าหลังฝน 5) นายหนังหวังเหว็ด 6) ขึ้นโขนชิงธง 7) ฉะมาคินทุง 8) ฉะมาวิถีใต้ 9) นาย หนังพันธุ์ร็อค 10) อ้อร้อเธอ 11) ตามหาสาวนุ้ย และ 12) คนกระจอก โดยอัลบั้มชุดที่ 1 ถึงชุดที่ 4 สังกัดค่าย

เพลง ไอคิว ดี มีเดีย อัลบั้มชุดที่ 5 ถึงชุดที่ 7 สังกัดค่ายเพลง รถไฟดนตรี อัลบั้มชุดที่ 8 ถึงชุดที่ 10 สังกัดค่ายเพลง บริษัทเฮียจำกัด และอัลบั้มชุดที่ 11 ถึงชุดที่ 12 สังกัดค่ายเพลง อาร์สยาม

2. ด้านแนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา ในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค พบว่า แนวคิดในการประพันธ์เพลงเกิดจากแรงบันดาลใจ แนวคิดในการแสดงทัศนคติต่อค่านิยมของสังคม และวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวภาคใต้ ตามสภาพทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง แนวคิดในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก แนวคิดในการนำเสนอเนื้อหาของเพลงเป็นภาษาถิ่นใต้ ตลอดจนถึงประสบการณ์ในชีวิตของศิลปินผู้ประพันธ์เพลงที่ได้ประสบพบเจอ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการประพันธ์เพลง สอดคล้องกับที่ (Sawangarom, P. & Rodloi, S., 2010 : 172-174) ได้ศึกษาถึงลักษณะแนวคิดในเพลงเพื่อชีวิตว่า มีลักษณะแนวคิดในการแสดงทัศนคติต่อค่านิยมของสังคม แนวคิดในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก แนวคิดที่แสดงถึงพฤติกรรม และแนวคิดที่แสดงถึงสภาพและเหตุการณ์

3. ด้านภาพสะท้อนทางสังคมวิถีชีวิตของชาวใต้ ที่สื่อผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา ในอัลบั้มชุดสาวเทคนิค พบว่า มีภาพสะท้อนสังคมทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาถิ่นใต้ วัฒนธรรมดนตรีภาคใต้ ศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ วัฒนธรรมอาหารการกินของชาวภาคใต้ ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม และมีภาพสะท้อนสังคมด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ สอดคล้องกับที่ (Suradesho, J., 1988 : 323-326) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิต ในช่วง พ.ศ.2516 ถึง พ.ศ.2528 ระบุว่า วรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิตปรากฏภาพสะท้อนสังคม 3 ด้าน ได้แก่ ภาพสะท้อนสังคมทางการเมือง ภาพสะท้อนสังคมทางด้านเศรษฐกิจ และภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมและค่านิยม แต่พบข้อแตกต่างว่า บทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมานั้น ไม่ได้มีภาพสะท้อนสังคมด้านการเมือง ดังเช่นเพลงเพื่อชีวิตในช่วง พ.ศ.2516 ถึง พ.ศ.2528 นอกจากนั้นบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา ยังมีเนื้อหาของเพลงที่พูดถึงความรักของชายหนุ่มกับหญิงสาว การเกี้ยวพาราสีกันระหว่างชายหญิง การคิดถึงเป็นห่วงคนรัก ซึ่งเพลงเพื่อชีวิตในยุคก่อนแทบจะไม่มีเลย ดังที่ (Kuntup, W., 1997 : 101) ได้กล่าวถึงเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตไว้ว่า ส่วนมากจะมีเนื้อหาหวานเย็นกับเหตุการณ์ที่เป็นจริง ที่เกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวของนักศึกษา และประชาชนในยุคนั้น ทำให้เพลงเพื่อชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวมีน้อย หรือแทบไม่มีเลย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของการใช้ภาษาที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมาในอัลบั้มอื่น ๆ
2. ควรนำไปต่อยอดในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสังคีตลักษณ์ของบทเพลงเพื่อชีวิตของวงฉะมา
3. ผู้ที่สนใจบทเพลงเพื่อชีวิต สามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตของศิลปินอื่น ๆ ได้
4. ผู้ที่สนใจบทเพลงเพื่อชีวิต สามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทาง สร้างแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตได้

Reference

- Gingkum, W. (2004). *Traditional language*. 2nd ed. Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Intarasunanon, K. (2003). *Basic of Ethnomusicology. (Instruction Document) Fine and Applied Arts*. Srinakharinwirot university. (in Thai)
- Kuntup, W. (1997). What is an origin of Thai folk song?. *Art and culture*, 18(12), 101. (in Thai)
- Pakaew, S. (2003). *Analysis of social thoughts and culture in Shinakorn Grailard's song*. Master's thesis majoring in Thai language. Mahasarakham university. (in Thai)

- Phruksashewa, S. (2007). Analytic studying of Karabow's folk songs. *Thai message and Thai culture*, 1(1), 126-13. (in Thai)
- Sawangarom, P. & Rodloi, S. (2010). Analysis of using language, substance and aspects in Thai folk song. *Thai Language journal and Thai Culture*, 4(7), 166-175. (in Thai)
- Sokatiyanrak, N. (2004). *Musical form and analysis*. (3rd ed). Bangkok: Chulalongkorn university Press. (in Thai)
- Suradesho, J. (1988). *Social reflection of Thai folk songs since 1973-1985*. Master's Thesis. Phitsanulok: Srinakharinwirot university Phitsanulok, 1988. Photocopy. (in Thai)
- Witooteerasan, N. (1976). *Analysis of people literature*. Bangkok: Krung Siam Press. (in Thai)

ผู้เขียน

นางสาวโสภา สงขาว

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

140 หมู่ที่ 4 ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

E-mail : sowapa_violin@hotmail.com